Pavšalni franko v državi SHS.

Stev. 216. V Ljubljani, v torek 23. septembra 1919. Leto III.

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan opoldan.

Uredništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6/I., Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in podpisati, sicer se jih ne pribči. Rokopise se ne vrača.

Inserati: Enostolpna petitvrstica 75 vin., pogojen prostor 1·25 v; razglasi in poslano vrstica po 1·50 v; večkratne objave po dogovoru primeren popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socijalno-demokratične stranke.

Posamezna štev. stane — 40 vinarjev. —

Naročnina: Po pošti ali z dostavljanjem na dom za celo leto 72 K, za pol leta 36 K, za četrt leta 18 K, za mesec 6 K. Za Nemčijo celo leto 77 K, za ostalo tujino in Ameriko 84 K. — Reklamacije za list so poštnine proste.

Upravništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6 I., Učiteljska tiskarna.

Telefonska št. 312.

Dr. Lotrič:

Misli o šolstvu.

I.

Slovenci dobimo univerzo v Ljubljani. Tozadevni zakon je pravomočen. Prvi profesorji so že imenovani. Gradimo si trdnjavo naše mlade vede, ognjišče naše kulture. Glavna pogoja znanstvenega napredka sta: popolna svoboda znanstvenega raziskavanja in plemenito tekmovanje na polju vede.

To tekmovanje pa se razvije le tedaj blagodejno, če je na razpolago več znanstvenih središč, ki tvorijo obširnejše polje, kjer se morejo razviti in uveljaviti razni učenjaki. Pomanjkanje znanstvenega tekmovanja in preozki delokrog znanstvenega raziskavanja so posebno občutili Čehi, dokler so imeli le eno vseučilišče. Sedaj bomo imeli tri (Praga, Brno, Bratislava). S tem bo izpolnjena vroča želja češkega znanstvenega sveta, ki je do sedaj tako pogrešal obširnejša polja znanstvenega tekmovanja in raziskavanja. Sedaj bo šele dana ugodna prilika češki vedi, da se razmahne. In čez nekaj let bomo že videli velikanski napredek češkega znanstva, priče bomo čudežev, ki jih bo delala češka veda. Sadovi češke kulture bodo tudi nam v prid.

Z ustanovitvijo ljubljanskega vseučilišča bomo imeli tudi Jugoslovani tri univerze. Sicer so zaenkrat še nepopolne. Nič ne de. Za sedaj ne gre drugače. Razvoj bo izpopolnil vse. Potrebujemo pa nujno več znanstvenih središč, ki bodo med seboj tekmovala in se izpopolnjevala v medsebojni tekmi. Naši znanstveni krogi bodo imeli na ta način lepo priliko, da nam ustvarijo kulturna ognjišča, od koder bodo šli blagodejni žarki vede na vse strani, od koder se bo širila izobrazba med ljudstvo. Visoke šole nam bodo šele ustvarile znastvo, dvignile kulturni nivô trojmenega naroda in mu priborile polagoma upoštevanja vredno mesto v družini kulturnih narodov. To mesto pa nam bodo priborili naši znanstveniki le tedaj, če jim bo dana prilika razvoja in medsebojnega tekmovanja. Mogoče pa je to le tako, če imamo več visokih šol, široko polje za znanstveno delo. S tem je popolnoma utemeljena potreba več vseučilišč. Vsi tozadevni protiugovori so brezpredmetni.

Zagrebška univerza je bila dosedaj le tvornica za praktične poklice. Vzgojila ni še niti enega moža, ki bi si bil pridobil upoštevanja vredno mesto v mednarodnih znanstvenih krogih, čeprav to vseučilišče obstoja že par desetletij. Kar imajo Hrvatje svetovnih učenjakov, so bili vzgojeni po tujih visokih šolah, delovali so v tujini, pisali večinoma v tujih jezikih. Predaleč bi nas privedlo natančno razmotrivanje o vzrokih, zakaj se ni mogel dvigniti znanstveni nivô zagrebške univerze. Hrvatje so vendar od narave tako nadarjeni. Imajo staro upoštevanja vredno kulturo. — Ne smemo pozabiti, da je iz tega naroda izšla v davnem srednjem veku tista velika borba za pravo krščansko kulturo, ki nam je poznana pod imenom »bogomilstvo«. To gibanje je temeljilo na čisti ljubezni do bližnjega. Šlo je preko domačih mej. Vplivalo je na italijanske Patarene, francoske Albingenze in Valdenze in druge tem sorodne verske sekte. Nauki teh sekt so vplivali na Wicliffa, ta na Husa. Husu je sledil Luter. Bogomilski duševni pokret je bil zarodek puritanizma, husitstva in protestantizma. To so bila etična in zaeno ekonomska gibanja, kvas moderne Evrope, katere civilizacija je dolžna tem idejam največ hvaležnosti. Večnolepa dubrovniška kultura je tudi še odsev kulturne veličine bogomilstva, ki je imelo svoje najmočnejše korenine v Bosni in Dalmaciji. Morda se bo našel kak hrvatski in kak srbski separatist, ki bo skušal ta velepomembni kulturni pokret predstavljati kot specifično zaslugo svojega plemena. To bi bila pač le blasfemija bogomilstva, ki je ustvarjalo prvi resni temelj popolne združitve vseh Jugoslovanov. Ta pokret so zadušili rimski papeži s pomočjo križarskih vojsk, v katerih so se proti bogomilom posebno odlikovali Madžari. (Najnovejše podatke o bogomilstvu je priobčil v letošnji »Jugoslavenski Njivi« dr. D. Prohaska, in sicer v št. 18. in 28. pod naslovom: »Bogomilstvo i boljševizam« ter »Husiti i bogomili«).

Tudi na Slovenskem se dobijo nekateri ljudje, ki nosijo zelo ošabno pokonci glave, ki so zaljubljeni v vsako vrstico, ki so jo katerikrat napisali. To so zopet naši kulturni separatisti. Kar je hrvatskega, prezirajo, kar je srbskega, jim je vse preveč primitivno. Toda proč z megalomanijo! Hrvatska kultura je vendar precej višja od naše, le poznati jo je treba.

Navedel sem le en slučaj o hrvatskem kulturnem razvoju, ki je pa tako mogočen in svetoslavnega pomena, da bi se največji in najboljši civilizirani narodi ponosno trkali na prsa, če bi njihova kulturna in socijalna zgodovina obsegala tak duševni pokret kot je bil bogomilski. In narod, ki je dal svetu tako gibanje, je gotovo sposoben, da si ustvari najvišjo kulturo, ki je sploh dosegljiva.

Zagrebško vseučilišče do sedaj ni obrodilo pomembnih znanstvenih sadov, kot bi človek pričakoval, ki pozna sposobnost hrvatskega plemena in njegovo kulturno zgodovino. Tozadevni vzroki tičijo v večnih vojskah, ki jih je hrvatski narod navadno bojeval za tuje interese, v razkosanosti njegovega teritorija na razne države in dežele, v njegovi odvisnosti od Budimpešte in Dunaja, v korupciji in protekciji, ki je vladala v Banovini, kamor se je zavlekla iz sosednje Madžarske. Razvoju zagrebške univerze pa je gotovo tudi zelo škodoval vpliv katoliške cerkve, ki ga je imela na ta zavod. Ne smemo pozabiti, da v Banovini še danes velja konkordat, pogodba, katero je sklenil leta 1855. Franc Jožef I. s papežem Pijem IX. Ta, takoimenovana slavna pogodba, med sveto stolico in absolutnim vladarjem avstrijskega cesarstva, je zagotovila katoliškim cerkvenim krogom velik vpliv na šolstvo. Člen V.—VIII. konkordata urejuje razmerje katoliške cerkve do šole. Po teh določilih mora biti ves pouk na javnih in zasebnih šolah v popolnem soglasju z nauki katoliške cerkve. Škofje imajo pravico nadzorovati tozadevno ves pouk v šolah. Višje diecezne šolske nadzornike imenuje sicer cesar, toda na škofov predlog. Učitelji narodnih šol za katoličane so podrejeni cerkvenemu nadzorstvu. Vera vsakega učitelja mora biti nad vsak dvom vzvišena. Kdor se tozadevno le najmanje odstrani od prave poti, izgubi svoje mesto. Na srednjih šolah, katere obiskujejo katoliški učenci, smejo biti profesorji le katoličani. Profesorje veronauka nastavljajo in odstavljajo škofje sami. Profesor na teološčni fakulteti more postati le tisti, katerega spozna škof kot za to sposobnega. Profesor kanoničnega prava na juridični fakulteti more postati le tisti, o katerem izda škof dobro mnenje glede njegove vere in poučevanja. Član IX. omenjene pogodbe se tiče cenzure. Škof ima pravico označiti katerokoli knjigo kot škodljivo in nevarno. Dolžnost vlade pa je, da z vso svojo močjo prepreči razširjanje take knjige v državi.

Konkordat izroča šolo na milost in nemilost katoliški cerkvi. Istotako svobodo vede in znanstvenega raziskavanja. Vsako znanstveno ali katerokoli knjigo, katero smatra škof za škodljivo, mora vlada prepovedati in preprečiti njeno razširjanje.

(Dalje prih.)

Širite in naročajte „DEMOKRACIJO“!

Rešitev reškega vprašanja. — Sporazum!

LDU. Trst, 21. Včerajšnja »L' Era Nuova« poroča iz Rima z dne 18. t. m.: Sporazum, ki ga je Tittoni dosegel s Clemenceaujem in Lloyd Georgem, izraža v glavnem naslednja formula: »Francija in Anglija priznavata italijansko suverenost nad mestom Reko ter prepuščata zvezi narodov nalogo, upravljati reško pristanišče.« — Kakor se zatrjuje, je ta sporazum definitiven; vendar se v njem ne govori prav nič o usodi ozemlja, po katerem teče železnica Reka-Trst s svojim križiščem v Št. Petru na Krasu. Zadnja formula, o kateri je bilo slišati glede tega ozemlja in o kateri se doznava potem indiskretnosti, da je bila sklenjena pri pogovorih v Clairfontainsu, določa, da se ustanovi svobodna država, ki bi je upravljala nekaka mešana vlada pod nadzorstvom zveze narodov; nastala bi torej vmesna država, po čije ozemlju bi pa mesto Reka, dasiravno je sedaj politično pripojena Italiji, ne imelo nobene neposredne teritorijalne zveze z Italijo, razen ako se hoče smatrati za tako zvezo ozek pas ozemlja brez železnice, ki se vleče ob obali. Ako bi izbruhnil kak mednarodni konflikt, bi imela Italija pravico, da vojaško zasede to državico. Dejstvo, da so se ameriški delegati, ki so še navzoči v Parizu, načelno izjavili za rešitev, dogovorjeno med Tittonijem, Clemenceaujem in Lloyd Georgem, ter je celo priporočili predsedniku Wilsonu, upravičuje naziranje, da bo rešitev obstajala ravno v ustanovitvi vmesne države na ozemlju med Volosko in Št. Petrom.

Ustanovni zbor nemške socijalne demokracije v Čehoslovaški.

(Nadaljevanje.)

V uvodnem govoru je sodrug Seliger opozarjal posebno na to, da se sedaj od strani Čehov zahteva, da naj češki Nemci priznajo čehoslovaško republiko. Nam gre za to, da ne bo noben narod vladal nad drugim, kakor se je to godilo v bivši Avstriji. Ko dobimo vse pravice, in ne pobeljene liste in brošure, se bo Čehoslovaška od vseh in do vseh sama priznala. Češke sodruge ozozarjam na besede enega naših največjih, ki je padel v začetku vojne, na Jeana Jaurèsa. Rekel je v svoji najslavnejši knjigi: »Najgroznejše v vojski je, da mora vsak posameznik, si izbrati ali svobodo ali domovino. Ti, ki v vojski podležejo, izgubijo svojo domovino — oni pa, ki zmagajo izgubijo svojo svobodo«. Mi Nemci sudetskih dežela smo izgubili domovino. Čehi svobodo. Izgubili so jo zajedno s proletarci Francije, Anglije, Italije, nad kojimi zmaguje danes imperijalizem. Obvladani so od vojaške sile in videli smo, da več velja beseda generala Focha, kot pa volja Clemenceaujeva in Lloyd Georgeja. Angleški, francoski in italijanski sodrugi že vidijo, da so izgubili svobodo, in zato se združujejo, da si jo zopet pribore. Tudi češki sodrugi naj se pridružijo temu boju za svobodo in kmalu pride ura, po kateri mi nemški proletarci z vsem svojim srcem hrepenimo, srečna ura, ko bomo mogli v eni vrsti roko v roki bojevati svoj boj za skupni cilj.

Po pozdravnih govorih ss. dr. F. Adlerja in A. Poppove je bila brez debate sprejeta rezolucija, s katero, se ustanavlja nova stranka. Rezolucija povdarja, da izjavljajo zaupnik nemškega proletarijata na Češkoslovaškem — ne glede na odločitev brutalne sile onih buržoaznih razredov, ki so zgradile nov absolutistični zistem kot podlago novih državnih razmer v Evropi, — da se čutijo eno z delavskim razredom Nemške Avstrije in da ostanejo v duhu in čutu za vedno združeni z njo. Zbor pozdravlja zastopnike nemškega proletarijata na Slovaškem, ki dvigujejo — ne oziraje se na vse nasilje, vojaško diktaturo in izjemno stanje ponosno prapor socijalizma. Stranka bo vstopila v II. Internacijonalo. Za strankino časopisje je priznanih 22 listov, med njimi 9 dnevnikov.

Nato je referiral sodr. Kreibisch o strankinem programu in predlagal tozadevno rezolucijo, ki pravi med drugim: »Stranka stoji na temelju znanstvenega socijalizma, ustanovljenega od Marxa in Engelsa, in onih načelnih in taktičnih nazorov ki so izraženi v hainfeldskem, erfurtskem in dunajskem (1901) programu. Cilj stranke je odstranitev kapitalističnega gospodarskega reda, in uresničenje socijalizma. Sredstvo k temu je razredni boj«. Rezolucija govori na to o razmerah, nastalih vsled svetovne vojske, o brezposelnosti, draginji in o sredstvih proti temu. Proletarijat se mora posluževati izkušenega starega programnega strankinega programa, da uporabi vsa načelna, prirojenemu, pravnemu mišljenju ljudstva, odgovarjajoča sredstva. — Demokratična republika brez vsakih osebnih, političnih in gospodarskih omejevanj je ugodna za razredni boj. Neposredna naloga stranke je pridobiti proletarijat — ročne in duševne delavce, in tudi

---

3

LISTEK.

GLAD.

Spisal Knut Hamsun. — Poslovenil Fran Albrecht.

(Dalje.)

»Potem je stvar drugačna,« sem dejal. »Počakajte tukaj par minut, prinesem vam nekaj denarja, par vinarjev.«

V največji naglici sem se napotil navzdol, na cesto, kjer je stanoval v drugem nadstropju zastavljalec; sicer pa nisem bil še nikoli pri njem. Ko sem bil v veži, sem slekel urno svoj telovnik, ga zvil in del pod roko; potem sem se napotil po stopnicah in potrkal na budo. Pozdravil sem in vrgel telovnik na pult.

»Poldrugo krono«, je rekel mož.

»Že dobro«, sem odvrnil. »Ako bi mi ne bil nekam preozek, bi ga seveda ne oddal.«

Dal mi je denar in zastavni listek in jaz sem se napotil nazaj. Ta stvar s telovnikom je bila pravzaprav sijajna misel; ostalo mi je še denarja za obilen zajtrk in pred večerom bo moja razprava o zločinih bodočnosti dovršena. Kar takoj se mi je pričelo videti življenje v prijaznejši luči in tako sem pohitel k možu, da se ga iznebim.

»Prosim!« sem rekel. »Me veseli, da ste se obrnili do mene prvega.«

Mož je vzel denar in me pričel meriti. Kaj pa je strmel váme pravzaprav? Zdelo se mi je kot da opazuje zlasti kolena mojih hlač in bilo mi je dovolj njegove nesramnosti. Ali je mislil, da sem resnično tako reven, kot sem bil videti? Nisem li malone že pričel članka za deset kron? Sicer pa me ni bilo strah bodočnosti; o, jaz sem kuhal v mnogih loncih! Kaj je torej brigalo tega tujega človeka, ako sem mu ob tako krasnem jutru dal majhno napitnino? Pogled tega človeka me je srdil in sklenil sem, da mu podelim ukor, predno grem dalje. Skomizgnil sem z rameni in dejal:

»Prijatelj, vi imate to grdo navado, da buljite ljudem na kolena, ako prejmete od njih krono.«

Nagnil je glavo nazaj čisto ob zid in je odprl usta. Za njegovim beračevim čelom je pričelo nekaj delovati, sigurno je mislil, da se hočem norčevati iz njega, in je vrnil denar.

Zateptal sem z nogo in zaklel, naj si obdrži denar. Kaj je mar mislil, da sem hotel ves ta ongà zastonj? Mogoče je, da sem mu celo dolžan to krono; jaz se spominjam starih dolgov; on stoji pred človekom, ki je poštenjak do nohtov. Skratka, ta denar je njegov ... Oh, kaj bi se zahvaljeval! Veselilo me je. Adijo!

Šel sem. Končno sem bil rešen tega nakaznega mučitelja. Bil sem brez ovir. Spet sem se napotil po cesti navzdol in sem obstal pred trgovino z živili. V oknu so ležala jedila nakopičena. Sklenil sem iti notri in si vzeti nekaj za na pot.

»Kos sira in en kruh!« sem rekel in vrgel svoje pol krone na mizo.

»Kruha in sira za vse?« je ironično vprašala ženska, ne da bi se ozrla váme.

»Da, za vseh petdeset vinarjev,« sem odgovoril.

Prejel sem, kar sem zahteval, voščil stari, debeli ženski skrajno uljudno dobro jutro in se jaderno podal naravnost na grič, proti grajskemu parku. Poiskal sem si klop samo zase in sem pričel hlastno zavživati svoj provijant. Kako je to dobro délo! Bilo je že dolgo tega, kar sem zadnjič tako obilno zajtrkoval in polagoma me je prevzel isti nasičeni pokoj, ki ga občuti človek po dolgem jokanju. Pogum mi je rastel mogočno; nič več mi ni zadostovalo, napisati članek o kakšni tako enostavni in samoobsebi umevni stvari kot so »zločini bodočnosti«, ki jih je sploh vsak lahko uganil, da, v svetovni zgodovini kar enostavno prebral; čutil sem se kos večjemu naporu, objelo me je razpoloženje, da bi lahko nadvladal vse težkoče. Odločil sem se za razpravo v treh odstavkih o »filozofskem spoznanju«. Seveda bi se mi ponudila priložnost, da neusmiljeno raztrgam nekaj Kantovih sofizmov ... Ko sem izvlekel vse potrebno za pisanje in hotel pričeti s svojim delom, sem odkril, da nisem imel več svojega svinčnika; pozabil sem ga pri zastavljalcu; ostal je v telovniku.

Bogami, kako je šlo vse narobe! Zaklel sem parkrat, vstal s klopi in se napotil semintja po stezah. Povsod je vladala tišina; daleč tam pri letnem dvorcu kraljice je vozilo par pestunj majhne vozičke semintja, sicer ni bilo nikjer videti človeka. Ves sem bil srdit in sem kot brezumnež tekal pred svojo klopjo gorindoli. Kako narobe mi je šlo na vseh koncih in krajih! Članek v treh odstavkih je moral propasti iz enostavne okolnosti, ker nisem imel v žepu niti navadnega svinčnika za deset vinarjev! Kako, če bi se zdaj vrnil v zastavljalnico in si dal vrniti svoj svinčnik? Potem je bilo še vedno dovelj časa, da dovršim dobršen del, predno bi izprehajalci preplavili ves park? Saj je tudi lahko toliko zaviselo od te razprave o »filozofskem spoznanju«; nemara sreča mnogih ljudi — kdo bi to vedel! Dejal sem si, da bi nemara lahko donesla pomoči marsikateremu mlademu človeku. Ako sem stvar prav premislil, ob Kantu se nisem hotel izpodtakniti; temu bi se dalo izogniti, treba mi je napraviti samo neopažen ovinek, ako načnem vprašanje o času in prostoru; za Renana pa pač nisem hotel tega tvegati, za starega župnika Renana ... Bodi kakorkoli, članek tolikih in tolikih kolon je bilo treba napisati; neplačana stanarina, dolgi pogled gospodinje, ko sem jo bil srečal zjutraj na stopnicah, vse to me je mučilo ves dan in se javljalo celo v mojih veselih urah, ako jih sicer ni težila nobena bridka misel. Temu sem moral napraviti konec. Urno sem zapustil park, hoteč dobiti od zastavljavca svoj svinčnik.

one, kojih proletarsko eksistenco zakriva malo imetje produktivnih sredstev, — in tako s tem pridobiti tudi večino prebivalstva za socijalizem. Nasilno gospodovanje buržoazije bi pa moralo proletarijat prisiliti, da seže v potrebi tudi po nasilju. Diktature manjšine so obsojene k poginu. Gospodovanje proletarijata more biti — kakor pravi Marx — le gospodovanje velike večine v prospeh velike večine. Stranka je mednarodna in je trdno prepričana, da nastane iz ostankov vsled vojske razbite in z ustanovljenjem tkzv. tretje Internacijonale razcepljene Internacijonale nov stvor, ki združi »razredno zavedni revolucijonarni proletarijat celega sveta v celoto, ki bo zmožna za boj. — Do prihodnjega zbora naj predsedstvo predloži strankini program.

Po daljši, stvarni debati je bila sprejeta predlagana rezolucija. Predlogi, ki priporočajo, da se naj posluži stranka ruskih metod, so bili proti nekaj glasovom odklonjeni. — Sklenjeno je bilo, da se stranka ostro zavzame »proti sprejemu češke Klofačeve stranke (nar. socijalisti) v Internacijonalo. (Konec prih.)

Kongres francoskih delavskih organizacij.

LDU. Pariz, 21. (DunKU.) Listi poročalo iz Lyona: Kongres delavskih organizacij se je včeraj zaključil s sprejetjem programa, ki ga je predložilo načelstvo, potem ko je večina kongresa bila odobrila dan poprej splošno politiko vodstva kongresa. Program zahteva popolno izpremembo družabnega reda z glavnim ciljem, da izgine današnja oblika razmerja delodajalca do delojemalca. Kongres priznava, da je treba dvigniti produkcijo, toda le s pogojem, da se hkrati popolnoma priznajo pravice, ki izvirajo iz dela. Delo se mora oprostiti spon sedanjega sistema. Industrija, železnice, paroplovstvo, rudniki, vodne sile in kreditne organizacije se morajo nacijonalizirati, in sicer pod nadzorstvom dveh edino merodajnih činiteljev, namreč producentov in konsumentov, ne pa države. Kot sredstvo v dosego teh ciljev priporoča kongres splošno stavko, priznava samoodločbo narodov. **Izraža svoje simpatije ruski revoluciji in protestira proti pošiljanju čet in vojnega materijala na Rusko ter zahteva dvignjenje blokade.** Kongres pooblašča vodstvo, da s pomočjo mednarodnih stavk prepreči akcijo proti ruski revoluciji, in zahteva, naj se sklene mir z revolucijonarno Rusijo. Organizacije kongresa naj se razširjajo z ustanovitvijo gospodarskega delavnega sveta. Ta program je bil sprejet skoraj enoglasno, ker se je stališče opozicije omejilo edinole na pozicijo delovnega sveta

Glose.

O nalogah začasnega narodnega predstavništva v Belgradu. Kakšna je bila pravzaprav naloga začasnega narodnega predstavništva, ki je bil sestavljen po medsebojnem sporazumu vseh strank cele Jugoslavije? V kratkih besedah: Začasno narodno predstavništvo bi moralo napraviti zakonsko osnovo, po kateri naj bi se izvršile volitve ter pripraviti potrebno za konstituanto. Ali kaj je ves čas delalo to narodno predstavništvo? Ukvarjalo se je z brezplodnimi debatami in ni napravilo nikakih predpriprav za volitve. Nekatere meščanske stranke so zadnji čas celo sabotirale delo v narodnem predstavništvu, medtem ko si je vlada stavila v program, da izvrši vse predpriprave za volitve v konstituanto in razpiše občinske volitve. Sedaj pa, ko so vse meščanske stranke uvidele, da so ubile vsako delo narodnega predstavništva, sedaj kriče vse za volitvami. Če je to kričanje iskreno ali ne, to nam naj pokažejo ta sledeča dejstva: klerikalci in radikalci so napenjali vse svoje moči, da so „vrgli“ demokratsko-socijalistično vlado, ki se je sestavila le na podlagi dogovora, da se izvedejo občinske volitve in volitve v konstituanto. Nadalje so meščanske stranke, predvsem pa srbska radikalna stranka, predlagale, da se enostavno sprejme srbski volitveni zakon, ki je po njih mnenju najmodernejši, najdemokratičnejši in najradikalnejši, pač iskreni!!! Ta srbski volitveni zakon je namreč v resnici najbolj reakcijonaren.

Nekaj k srbskemu volitvenemu zakonu. Radikalci in srbski liberalci veljajo tudi v Srbiji za najbolj reakcijonarne ljudi. Zdaj, ko se govori o volitvah v konstituanto, priporočajo v to svrho srbski volilni zakon. V tem zakonu so tudi dobre strani; n. pr. tajnost glasa je izvedena do pičice, ali vse drugo je za nič. Volilna okrožja po mestih so tako porazdeljena, da se volja naroda stalno falzificira. Okrožna proporcija po podeželskih okrožjih pa je brez vsake zaščite manjšin. Ali kar je najslabše, je to, da temelji ta zakon na cenzusu od 15 dinarjev. Kdor plača 15 dinarjev direktnega davka, ta ima pravico glasovanja. Na ta način so v Srbiji oropani glasovanja vsi delavci in siromašni sloji. Seveda na ta način ona za »demokratsko« razkričana srbska skupščina ni bila nič drugega, kot predstaviteljica srbijanskih bogatašev. Če bi se v Srbiji volilo po proporcu, bi socijalisti imeli 12 poslancev, medtem ko so imeli samo dva. Kaka nevarnost torej preti ljudstvu od strani meščanskih reakcijonarcev? Nevarnost, da ga ogoljufajo pri volitvah, take velikanske važnosti, kot so volitve v konstituanto, če bi se uveljavil srbski volilni zakon za celo državo, o čemur danes meščanske stranke že razpravljajo po nekaterih listih. — Mi smo že ponovno povedali, kaj mi zahtevamo. Ponavljamo še enkrat: Mi zahtevamo, da se izvrše volitve v najkrajšem času in sicer: na podlagi splošne, tajne, proporčne volilne pravice za oba spola, da se onemogoči vsaka volilna korupcija, da se volitve vrše na nedeljo in da se v dneh volitev prepove vsako točenje alkohola. Brez tega ne bo dana ljudstvu možnost, da voli svobodno, kakor bi hotelo.

Italijanske socijalistične stranke. Notranja polemika v strankinih listih različnih tendenc se vedno močneje odraža v tem zmislu, da bi se naj pojmi kolikor mogoče temeljito izkristalizirali na skupnem kongresu, kjer se naj bi izdelal skupen delovni program. — Najmočnejša frakcija je t. zv. maksimalistična, ki proglaša diktaturo proletarijata za neizbežni pogoj družabnega preobrata. Vendar se pri vsem tem drže stališča, da se ne sme prezreti nobenega možnega načina boja, tudi ne volilnega boja, ter da za sedaj tudi ni treba opustiti parlamentarne akcije. V tem naziranju se loči od maksimalistov skrajni levičar Bordiga, ki pravi, da je opustiti volilne boje in je treba delati na to, da se buržoaziji direktno izstrga oblast iz njenih rok. — Centralisti stoje sicer na stališču, da bi diktatura bila dobra, ali se jo ogibljejo. — Desničarji, predvsem Turati, niso nikakor protivni revolucijonarni akciji, mislijo pa, da razmere za to še niso zrele. — Vse frakcije upajo, da se na skorajšnjem skupnem kongres razlike o taktičnem naziranju strnejo v eno samo.

Preganjanje socijalistov v Ameriki. Predsedstvo ameriške socijalno demokratične stranke je poslalo vsem delavskim strankam in strokovnim zvezam ententnih in nevtralnih državah poročilo, v kojem opozarja na žalostno situacijo v Ameriki. V tej največji »demokratični« kapitalistični republiki sveta so bili že od začetka vojske neštevilni državljani radi političnega delovanja in verskega prepričanja preganjani in kaznovani. Osodbe so bile grozne: 5 do 25 let ječe ali prisilnega dela. Sprejeti so bili »zakoni proti uporom«, naperjeni proti delavstvu in njegovim strokovnim organizacijam. Na tisoče delavcev ječi danes po kaznilnicah, kjer ravnajo ž njimi kot zločinci. Med njimi so tudi odlični vodje delavskega gibanja. Evgene W. Debs, ki je bil štirikrat socijalno demokratični kandidat za predsedniško mesto, sedi danes v državni ječi v Atlanti (Georgija). Osobjen je bil na 10 let radi govora, v katerem ni napadal vlade, ampak špekulante. Star je 63 let, nekaj let sem je bolan, in ne glede nato mora delati dnevno 6½ ure v krojaški delavnici, nakar ga vsak dan zaprejo za nepretrgoma 14 ur v posebno celico. Dalje je zaprta ga. K. Richard-O'Hareova, ki je bila tajnica mednarodnega soc. urada in mati 4 otrok, v drž. ječi v Jeffersonu (Miss.), kjer bo presedela 5-letno ječo. Viktor L. Berger, biv. poslanec, ki je bil lansko jesen znova izvoljen, je bil letos v januarju obsojen na 20 let ječe in sedi v Leaverworthu (Kansas). Z njim vred so bili obsojeni na isto kazen ss. Tucker, pisatelj, docent in župnik; Engdahl, urednik lista »American Socialist«, Kruse, tajnik združenja soc. mladinske organizacije v Ameriki. Predsedstvo stranke zahteva, da naj se obrnejo delavske stranke in strokovne zveze zavezniških in nevtralnih držav na Wilsona, da naj poskrbi za osvoboditev političnih zločincev v Ameriki. — Ta oklic je zelo poučen in osvetljuje razmere, ki vladajo v razviti »demokratični« kapitalistični državi trustov, in kaže jasno, kakšna je diktatura buržoazije in kaj lahko od te »demokratične« buržoazije delavstvo tudi drugod pričakuje.

Spomnite se na Tiskovni sklad!

Brzojavne vesti.

Jugoslavija.

MINISTRSKI SVET.

LDU. Belgrad, 21. Pri današnji seji ministrskega sveta, kateri je predsedoval prestolonaslednik in ki se je pričela ob 10. uri, se je nadaljevalo posvetovanje s člani naše mirovne delegacije. Seja je trajala do 13. ure. V času, ko se je vršila seja, se je vseučiliščna mladina, ki se je ravno vračala s svojega shoda, sklicanega povodom reških dogodkov, ustavilo pred poslopjem ministrstva za zunanje stvari ter s klicanjem manifestirala za jugoslovansko Reko. Ob 17. uri se je ministrski svet pod predsedstvom prestolonaslednika vnovič posvetoval s člani delegacije.

DR. TRUMBIČEVE IZJAVE.

LDU. Belgrad, 21. »Pravda« priobčuje razgovor, ki ga je imel njen poročevalec s člani naše mirovne delegacije v železniškem vozu od Indijje do Zemuna. G. Pašič je izjavil: »V Belgradu se hočemo posvetovati o našem zunanjem položaju ter se obenem tudi poučiti o stanju notranje krize. Zato mi je sedaj še nemogoče podati kako izjavo.« Dr. Trumbič je odgovoril na stavljena mu vprašanja med drugim naslednje: »V glavnem gre za člen 51. avstrijske mirovne pogodbe, ki se pa sicer tiče vseh malih držav. Govorilo se je, da se glede naše države nanaša ta člen predvsem na Macedonijo, oziroma na Arnavte in muslimane. Odklonitev podpisa po naši delegaciji je napravila v Parizu zelo mučen vtis. Naši prijatelji nam svetujejo, naj podpišemo. Delali bomo na to, da se ministrska kriza čim prej in čim povoljnejše reši. Ne morem še reči, bode-li prišla na vlado koncentracijska vlada, povdarjam samo, da je složno delo vseh strank najnujnejša potreba. Za nas je merodajen samo državni interes, temu služi vse naše delovanje.«

Zagreb manifestira za Reko.

LDU. Zagreb, 21. Včeraj v nedeljo okoli poldne se je po skupščini, ki je bila na vseučilišču, napotila vsa akademska omladina proti Zrinjevcu. V dolgem sprevodu so peli patriotske pesmi in manifestirali za jugoslovansko Reko, Dalmacijo, Slovenijo, Istro in zoper italijanski imperijalizem.

Protestni shod proti nezmožnosti parlamenta v Belgradu.

LDU. Belgrad 21. Na današnjem protestnem shodu belgrajskih meščanov so govorniki ostro kritizirali delovanje vlade in parlamenta, tako glede notranje, kakor zunanje politike.. Zahtevali so, da se na vsak način prepreči taka anarhija, kakor diktatura, da se Narodno predstavništvo razpusti, kakor hitro bo volilni zakon izgotovljen, ter da se razpišejo in čimprej izvedejo volitve. Shod je bil zelo mnogobrojno obiskan ter se bo ponavljal vsako nedeljo, dokler bodo trajale take razmere.

Po svetu.

BLOKADA REKE.

LDU. Lyon, 22. (DunKU. - Brezžično.) Kakor poroča »Messaggero«, so priprave za blokado Reke na kopnem in na morju končane. Reški narodni svet je sporočil, da je mesto za tri mesece preskrbljeno. Generalštabni šef generala Radoglie, polkovnik Siziliani, je imel dolg pogovor z d'Annunziem.

Nitti obsoja d'Annunzia?

LDU. Pariz, 21. (DunKU. - Brezžično.) V soboto je bila v Rimu važna seja zbornice, ki je razpravljala o dogodkih na Reki. Ministrski predsednik Nitti je ostro napadal povzročitelje reških dogodkov, ki kompromitirajo Italijo napram zaveznikom in to v trenotku, ko potrebuje Italija tako nujno mir in ko mora Italija vse storiti, da pridobi zaupanje in kredit inozemstva. Težko mi bo, je rekel Nitti, opravičiti se pri zaveznikih. Pozdrav, ki ga pošiljam zaveznikom, je prisrčnejši kot le kdaj. Nitti je končal z izjavo, da bo uvedel strogo preiskavo in da bo z vso strogostjo nastopil proti vojakom, ki se v 14. dneh ne vrnejo k svojim krdelom. Izjava ministrskega predsednika je naredila na vse politične kroge globok vtis.

PREMOGOVNA KRIZA V AVSTRIJI.

LDU. St. Germain, 21. (DunKU.) Na noto, ki jo je državni kancelar dr. Renner naslovil na predsednika mirovne konference glede premogovne krize v Avstriji, je predsednik Clemenceau izročil konzulu Mayerhauserju noto, da jo izroči državnemu kancelarju v kateri naznanja, da je vrhovni svet razmotrival vprašanje in sprejel poročilo predsednika premogovnega komiteja Loucheurja. Loucheur je naročil komisiji v Moravski Ostrovi, naj stori vse, kar ji je mogoče, da preskrbi Avstriji premog.

Dunajska cestna železnica stoji!

LDU. Dunaj, 22. (DunKU.) Včerajšnja popolna ustavitev prometa na dunajski pocestni železnici je že včeraj kazala katastrofalne posledice te odredbe. Danes bo učinek še večji, posebno vsled močnega vetra in dežja, ki je včeraj začel padati. Doslej se mir in red nista kalila. Listi doznavajo, da bodo oblasti, ako bi ustavitev prometa trajala še nekaj časa, razmišljale o uvedbi zasilnih prometnih sredstev, kar pa gotovo ne bo mnogo pomagalo.

Ministrska kriza na Rumunskem.

LDU. Pariz, 21. (DunKU.) »Excelsior« javlja iz Basla. Maniu je dobil nalog, da sestavi novo romunsko vlado.

GENERALNA STAVKA V LOTARINGIJI.

LDU. Metz, 21. (DunKU.) Agence Havas javlja: Vsi delegatje lotaringijskih strokovnih organizacij so sklenili, da se bo generalna stavka železničarskih in premogovniških delavcev pričela dne 22. septembra. Kovinski delavci so se izjavili solidarnim z rudarji in naznanili, da bodo v nekoliko dneh pričeli stavkati.

ŽELEZNIČARSKA STAVKA NA ANGLEŠKEM.

LDU. Pariz, 21. (DunKU.) Temps poroča iz Londona: Pod vodstvom Hendersona stoječa zveza železničarjev, ki šteje 50.000 članov, je začela stavkati. To je po 15 letih prva stavka te zveze, ki zahteva povišanje mezde.

Dolga rudarska stavka.

LDU. Pariz, 21. (DunKU.) »New York Herald« poroča iz Chicaga: Po dveh mesecih se je končala stavka rudarjev, ker so ugodili njihovim zahtevam.

Zima na Angleškem.

LDU. Pariz, 21. (DunKU.) »Daily Mail« poroča iz Londona: V nekaterih krajih na Angleškem je včeraj padel sneg. Toplota je v dolini reke Thames padla na 3° nad ničlo. Tudi v Parizu se je izpremenilo vreme in toplota je padla na 7 stopinj nad ničlo.

Avstralija ratificirala versaillesko mirovno pogodbo.

LDU. Lyon, 21. (Brezžično.) Iz Melbourna poročajo da je Avstralija ratificirala versaillesko mirovno pogodbo. Poslanska zbornica v Melbourneu je sprejela tako predlog o ratifikaciji, kakor tudi dogovor glede varstva Francije v primeru, da bi bila le-ta napadena brez lastne krivde.

SPLOŠNA STAVKA PRISTANIŠKIH DELAVCEV V ITALIJI.

LDU. Trst, 19. »Lavoratore« poroča iz Genove z dne 18. t. m.: Narodna zveza pristaniških delavcev je v svoji seji sklenila proglasiti splošno stavko v pristaniščih severnega Tirenskega morja kot znak solidarnosti z razkladalci, ki že več časa stavkajo. Stavka se je že začela v pristaniščih Vado, Savona, Spezia, Livorno in Civitavecchia.

Mirovna pogodba z Bolgarijo.

LDU. Lyon, 21. (Brezžično.) Mirovna pogodba z Bolgarijo obsega v glavnem naslednje določbe: Severne meje Bolgarije ostanejo neizpremenjene. Na zapadu odstopi Bolgarija mal kos ozemlja kraljestvu SHS; to velja zlasti za lok reke Strumice. Južne mejo tvori črta, ki se prične pri točki, ležeči približno 8 milj jugozapadno od kraja Baskmakli, gre preko Ardabaski in Daridere, ki ostaneta bolgarska, ter se konča pri Kilkiku. (Op. LDU: Navedena krajevna imena so v brezžični brzojavki najbrže popačena ter se njih pravilnost ne da kontrolirati, oziroma jih je mogoče najti le na specialni karti). Dalje gre meja po slemenu gorovja Kaital Dagh in Tokapik Dagh v smeri proti jugovzhodu. — Med določbami političnega značaja se nahaja v prvi vrsti ona, po kateri mora Bolgarija priznati kraljestvo SHS. Zavezne in pridružene velesile jamčijo Bolgariji za to, da bo dobila gospodarski dostop k Egejskemu morju. Glede varstva narodnostnih manjšin veljajo skoro enake odredbe, kakor v saintgermainski pogodbi. — Vojaške klavzule določajo, da bolgarska armada z častniki vred ne sme presegati 20.000 mož ter se sme porabiti izključno le za vzdrževanje notranjega miru ter za varnostno službo na mejah. Novačenje se vrši samo potom nabiranja prostovoljcev. Službena doba za častnike znaša dvajset let, za podčastnike in moštvo pa dvanajst let. Bolgarija bo smela imeti največ 10.000 mož finančne straže, tako da v nobenem primeru ne bo imela pod orožjem več kakor 30.000 mož. Posebna klavzula določa razmerje med številom častnikov in podčastnikov ter številom moštva. Po preteku 3 mesecev po podpisu pogodbe bo morala Bolgarija izročiti na posebnih določenih krajih vse orožje in vso municijo, kolikor je ni upravičena pridržati za oborožitev goriomenjenih kontingentov. Omejuje se zlasti število in kaliber topov, ki jih bo smela Bolgarija imeti; da, še celo dotacija topov z municijo je natančno določena in zelo omejena. Topovi, katerih kaliber ne presega 105 mm, smejo imeti največ 1500 izstrelkov, topovi težjih kalibrov pa samo 500 izstrelov. Zgraditi se ne sme nobena nova utrdba. Uvoz dušlivih plinov, metalcev plamena in tankov je prepovedan. V vsej Bolgariji bo smela samo ena tovarna izdelovati vojni materijal, in še ta edinole v izmeri, ki jo določa mirovna pogodba. Bolgarija mora izročiti tudi vse svoje vojne ladje, ki bodo demolirane, ter ne bo smela graditi nobenih novih vojnih ladij. Dalje ne bo smela imeti nikakega vojaškega ali mornariškega letalstva. — Vsota, ki je bo morala Bolgarija plačati za obnovo, povračilo in odškodnino, se bo pričela plačevati dne 1. julija 1920, in sicer v šestmesečnih obrokih, ter bo morala biti izplačana do 1. julija 1958, prav tako, kakor določa tudi versailleska pogodba za Nemčijo. (Op. LDU.: Številka, ki označuje te vsote, je v brezžični brzojavki popačena.) Bolgarija mora državam, v katere je tekom vojne vdrla, povrniti vse vplenjene arhive in muzejske zbirke. Razen tega se mora zavezati, da bo dobavila Romuniji in kraljestvu SHS določen kontingent živine. Kraljestvu SHS mora povrhu še tekom pet let pošiljati letno 50.000 ton premoga. — Ako bi Bolgarija ne izpolnila teh svojih obveznosti, ima posebna medzavezniška komisija, ki jo predvideva mirovna pogodba, pravico, da prevzame nadzorstvo nad državne upravo in da predpiše davke. — Gospodarske klavzule so enake onim v saintgermainski mirovni pogodbi

Stavka cestnih železničarjev.

Naši cestni električni železnici v današnjem obsegu in sedanji organizaciji ne polagamo posebne gospodarske važnosti. Objel je to železnico neki odij vicinalnih železnic in drdrajočega zla, hudomušnost in humor spremlja vsak razgovor o tem transportnem sredstvu. Treba pa je le dva dneva stavke in ves ta humor in hudomušnost se izpremenita v jezo in resno uvaževanje. Uverjen sem, da je danes večina ljubljanskega prebivalstva radi nienega mirovanja v tistem razpoloženju, kjer poneha potrpežljivost in stopi na njeno mesto jeza in nestrpnost. To je tudi v redu! Razumljivo in upravičeno za vsakega, ki ve, da cestna železnica ne vozi, ker se bore njeni uslužbenci za boljši kos kruha, ker ve danes vsakdo, da so ravno ti uslužbenci za njih naporno delo zelo slabo plačani.

Ni potrebno, da bi o tem dejstvu govoril, katero je vsakemu poštenemu in pravičnemu opazovalcu popolnoma jasno. Govoriti hočem o dveh drugih momentih, ki sta za to stavko značilna, in je potrebno, da jih vsa javnost spozna in pravično obsodi.

Vodstvo cestne železnice je že pred enim mesecem prejelo od uslužbenstva sporočilo, da ne more z dosedanjimi zaslužki več izhajati in da zahteva 40-odstotno povišanje dosedanjih prejemkov. Nato je vodstvo cestne železnice predložilo na obč. svet prošnjo, da se ji dovoli z ozirom na zahtevano povišanje uslužbenskih prejemkov, povišati vožnje tarife pa približno 55 odstotkov in sicer od 20, 26 in 30 vinarjev na 30, 40 in 50 vinarjev za različne pasove. V odseku kakor tudi v plenarni seji obč. sveta je bil tozadevni predlog sprejet, a z določnim pristavkom, da se dovoli to povišanje tarifov le za slučaj, da se porabi to povišanje za povišanje prejemkov uslužbencev. Sedaj, ko je dobilo vodstvo cestne železnice to privo-

ljenje, se brani zahtevam uslužbencev ugoditi in namerava porabiti to dovoljeno povišanje v čisto druge namene. V tem trenotku moramo povedati jasno in odločno, da se ima vodstvo električne železnice držati sklepa obč. sveta in da ne sme samovoljno porabljati dovoljenega povišanja.

Vodstvo cestne železnice bi najbrže tudi ne našlo te smelosti, da bi tako samolastno preziralo odloke obč. sveta, ako bi ne imelo zaslombe v sedanjem sekvestru podjetja. In to je drugi prečudni moment pri tej zadevi.

Sekvester tega podjetja je gosp. Inž. Ciuha, ravnatelj mestne elektrarne, nastavljenec mestne občine. Kot zadnje imenovani funkcijonar, ki se je udeležil tozadevne odsekove seje, bi moral paziti na to, da se izvrši sklep obč. sveta. A on, ne samo da tega ne dela, nego zavira izvršitev sklepa obč. sveta, iz enostavnega razloga, da drži službene prejemke cestnih železničarjev kar mogoče nizko, ker računa, da bo v najkrajšem času prešla železnica v občinsko last in bodo torej uslužbenci njegovi delavci. Gosp. inž. Ciuha, kot sekvester podjetja, mora skrbeti, da **se izvede sklep obč. sveta v tistem smislu, kakor je bil podan od zastopnikov ljubljanskega prebivalstva.** V tem primeru nima on nobenega drugega izhoda in mi zahtevamo, da se točno ravna po omenjenem sklepu.

Končno hočemo pa še povedati, da je vlada pri izbiranju sekvestra hodila — milo povedano — zelo čudno pot. Voljeni sekvester mora biti v vsakem primeru popolnoma nepristranska oseba, ne pa zastopnik tistega, ki se pogaja, da kupi podjetje. Kaj bi rekli, ako bi n. pr. postavila vlada že sekvestra trgovine X gospoda J, o katerem vemo, da se hoče polastiti trgovine X. Vsakemu bi bilo jasno, da bo gospod J. delal le v svojem in nepristranskem interesu.

Toliko v pojasnilo našemu občinstvu, katero si bo iz predležečega napravilo jasno sodbo in vedelo oceniti pretveze obratnega vodstva cestne železnice in njenega sekvestra. Naši zastopniki v obč. svetu bodo pa skrbeli zato, da se sklep obč. sveta do pičice izvede, takoj ali naknadno. Ne gospod Toman in ne gospod Ciuha nimata **v tem primeru prostih rok, nego izvršiti morata sklepe obč. sveta.**

*

(Op. ured. Dasiravno se je medtem stavka cestnih železničarjev zaključila, smatramo, da so opazke v tem članku opravičene in da se mora stvar še vse drugače urediti. Kako se je gibanje končalo in s kakšnim uspehom za stavkujoče poročamo v drugem praju.)

Novice.

— **Lepo izpričevalo!** Zagrebški listi so pretekli teden bili v nevarnosti, da sploh ne izidejo. Zakaj? Ker je papir za zagrebške dnevnike ležal več kot dva meseca na progi od Maribora do Zagreba.

— **Pozdrave iz zdravilišča za bolne na pljučih Golnik pri Kranju** pošiljajo vsem svojim znancem Ant. Brankovič, Djodjevič Živ., Čumič Mirko, Vukasavljevič Vit., Knez Iv., Maloprov Mih., Ladova Iv., Rome Ant., Kižnar Ant. in Brecigar Zorin.

— **Dr Ante Makale** je imenovan za podpredsednika pokrajinske vlade za Dalmacijo.

— **»Velik problem«** je rešil Reisul-ulema, ko je ob priliki spora med bosanskimi hodži in fevdalci ter naprednejšimi muslimani izjavil, da po predpisih Islama ni prepovedano nositi klobuke, oziroma ni nikjer zapovedano, da se smejo nositi samo fesi »brez strehe«. Tudi velika zasluga v današnjem času, če se je rešil tak velik problem!

Dnevne vesti.

K stavki cestnih železničarjev v Ljubljani.

Stavka cestnih železničarjev je bila predvčerajšnjem končana ob peti uri popoldne. S tem pa gibanje cestnih železničarjev nikakor še ni končano. **Plače so se jim zvišale samo za 25 %** in cestni železničarji so zelo vznevoljeni, ker so se morali zopet enkrat prepričati o izkoriščanju, pa najsibo od nemško-židovskih ali pa domačih mogotcev. Železničarji so se vrnili na delo, ko jim je deželna vlada sporočila po gosp. sekvestru, da ne sme nikakor pristati na večje kot 25%no povišanje plač. Cestni železničarji vedo, če bi stali nemško-židovskim akcijonarjem direktno nasproti, da bi imeli drugačen uspeh. Govori se o pogajanjih, ki se baje vrše, da prevzame občina cestno železnico v last. To je potrebno ali res je, da bi občina veliko cenejše prevzela, če bi dokazala, da rentabiliteta podjetja ni v soglasju z zahtevami prodajalcev. In da pri rentabiliteti igrajo tudi plače veliko ulogo, ne bo nikdo oporekal. Kaj ko bi se v tem slučaju pripravljala kaka zakulisna igra, ki končuje v raznih provizijah? Občinski svetniki naj bodo oprezni. Oni so dovolili podjetju povišanje voznih tarifov za 67%, vlada je pa dovolila sekvestru, da sme plače in mezde zvišati samo za 25%! Kaj torej z diferenco? Kdor ni slep, vidi, kam pes taco moli. Železničarji bodo že dolgo vrščo se igro zasledovali. Dolžnost občinstva pa je tudi, da se zanima, komu v prilog občinski svet podražuje vozne tarife!

Ljudstvo samo —!

V štev. 214. „Napreja" berem: **„Katastrofa za narodno zdravje** pomeni naredba srbske lekarniške **takse za Slovenijo in Istro".** Po primernem osvetljevanju te narodne nesreče kaže poročevalec na rešitev potom podržavljenja lekarništva ter zaključi: „O tem naj razmišljajo oni, ki so poklicani skrbeti za blagor ljudstva". Sodrug poročevalec je — **brez zamere!** — velik **optimist! Kdo si beli glavo** radi **stvari, ki ga ne peče in ne zanima? Ljudstvo samo** mora več razmišljati! Razmišljati, kako mora samo skrbeti za svoj blagor s tem, da se vsi prizadeti sloji združijo ter tako **ustvarijo mogočno socijalno-demokratsko organizacijo!**

Kako se „poklicani" trudijo za narodov blagor, kaže prav drastično ravno omenjena naredba! Res katastrofalno! Ta minister za narodno zdravje nam je pravzaprav tipičen dokaz narodne bolezni! Ljudstvo naj razmišlja, **kdo** je te „poklicane" poklical; — ali morda ono samo? Šele močna socijalno-demokratska organizacija bo delavskim in srednjim slojem priborila to pravico, da pokliče iz svojih vrst svoje resnične zastopnike, ki bodo zastopali težnje in želje splošnosti, ne pa voljo peščice izkoriščevalcev. Zato: možje in žene vseh stanov, ki s trudom delate — bodisi ročno ali duševno — vzdramite se! Nobenemu, ki z vnemo čita „Napreja", naj ne zadostuje, da ga sam čita! Vsak naj spozna svojo dolžnost in naj zainteresira vse mlačne okoli sebe za stvar, ki je stvar vseh izkoriščanih, brezpravnih!

Kaj bi bili dunajski sodrugi Adler, Renner, Seitz in Bauer dosegli, če ne bi imeli močno organizacijo za seboj? Nič. Le ker obstoji ta trdna, disciplinirana, močna organizacija, so dosegli volitve v narodno skupščino na najbolj demokratični podlagi splošne, enake in tajne volilne pravice vseh moških in ženskih državljanov, ki so dopolnili 20. leto svoje starosti; — dosegli so, da je danes tako hudo tepena Nemška Avstrija najbolj demokratsko urejena država izmed vseh ostalih, ker ima resnično ljudsko samovlado. Del ljudstva — zapeljan in goljufan — seve še za nekaj časa tava v temi, a politične pravice ga dramijo. Moške in ženske delavskih in srednjih slojev so začeli živahno politično delo in značaji je resno stremljenje po politični izobrazbi.

Po vsej zemlji koraka zmagovito demokracija — „poklicani" pa še vedno mislijo, da bodo solnce s svojimi žepnimi robci zastrli... Ljudstvo vzdrami se! Zahtevaj svojo sveto pravico, potem ti glej, da bo volilni dan plačilni dan, ki pomede s tistimi, ki škodujejo narodu in ki jih ni klicalo ljudstvo samo.

A. K—nova.

Sodrugi, posnemajte!

Krajevna politična organizacija za Kočevje in okolico je 7. t. m. priredila veselico, ki je izborno uspela. Od čistega dobička je odbor enoglasno votiral **300 K za tiskovni sklad »Napreja«** z željo, da se še bolj razširi. Sodrugom v Kočevju kličemo: Le tako naprej!

*

— **Državni proračun za upravno leto 1919./20.** Kakor je bilo že svoječas objavljeno, je delegacija ministrstva financ v Ljubljani oskrbela slovenski prevod kompletne državne proračunske predloge za leto 1919./20., obsegajoč finančni zakon s projektiranimi užitninskimi in carinskimi tarifi ter pregleda državnih dohodkov in izdatkov. Tisk prevoda se je iz tehničnih razlogov zakasnil, je pa sedaj gotov. Naročnikom se dopošlje publikacija bližnje dni. Delegacija ima še nekaj eksemplarov na razpolago in jih oddaja po 5 K. Opozarjamo vnovič, da zasluži delo vso pozornost, ne samo, ker nudi sliko našega državno-financijelnega položaja, marveč v prvi vrsti tudi glede projektiranih davčnih in tarifaričnih določb, ki so za vse naše gospodarstvo največjega pomena.

— **Na slovenski trgovski šoli v Ljubljani** se prične šolsko l. 1919./20. dne 29. t. m. z otvoritveno sv. mašo, ki se bo služila ob 8. uri v kapeli oo. jezuitov. Po sv. maši se podalo učenci in učenke v svoje šolske prostore. Ponavljalni izpiti se vrše 23. in 24. t. m., sprejemni izpiti za prvi deški in drugi dekliški letnik se vrše 25. in 26. t. m. Pričetek izpitov je vsakokrat ob 8. uri zjutraj. Dne 27. t. m. je vpisovanje v drugi deški in drugi dekliški letnik. Vpisovanje v prvi deški in prvi dekliški letnik ter v pripravljalni razred je izključeno. Vse natančnejše je razvidno iz oglasov pred ravnateljsko pisarno.

— **Opozorilo!** Kuratorij za oskrbo slepcev opozarja občinstvo na razglas v Uradem listu št. 149 z dne 19. t. m. o otvoritvi zavoda za slepce. — Na ta razglas opozarjamo prav posebej vsa županstva in župnijske urade.

— **Glasbena Matica** opozarja, da so vstopnice za nameravani koncert dne 12. t. m. veljavne za današnji koncert akademičnega društva »Tomislava« iz Varaždina. Kdor se ne more udeležiti, se mu denar vrne. Za Ličarjev koncert dne 3. oktobra se bodo izdale nove vstopnice.

— **Člani opernega orkestra narodnega gledališča** so na svojem sestanku zbrali vsoto 195 K ter jo naklonili »Jugoslovanskemu konservatoriju« v Ljubljani z namenom, da se porabi za šolnino revnih gojencev. Za požrtvovalnost se vsem članom najtopleje zahvaljujemo ter njihov čin stavimo vsem ljubiteljem »Jugoslov. konservatorija« v vzgled!

Prireditve.

I. Jugoslovanski novinarski kongres. Hrvatsko novinarsko društvo je sklenilo, da skliče v Zagreb prvi kongres vseh jugoslovanskih novinarjev, in sicer v drugi polovici oktobra. Priprave za kongres so v polnem teku in je hrvatsko novinarsko društvo že stopilo v dogovore z novinarskimi društvi v Belgradu, Sarajevu in Ljubljani. V časnikarskih krogih vlada za kongres veliko zanimanje, ker se bodo ob tej priliki sestali jugoslovanski časnikarji prvič v svoji svobodni državi. Zagrebški novinarji se pripravljajo, da sprejmejo svoje tovariše iz vseh jugoslovanskih dežel na svečan način. Kongres bo položil temelje skupnemu delu vseh jugoslovanskih časnikarjev v močni organizaciji zveze jugoslovanskih novinarskih društev.

Električna zadruga v Sp. Šiški. Odbor vabi vse člane na sestanek, kateri se vrši v soboto, dne 27. t. m. ob pol 8. uri zvečer v telovadnici ljudske šole. Ker se ima odbor z člani o važnih stvareh pogovoriti in jim poročati njegovo dosedanje delovanje, zatorej naj se sigurno vsak sleherni član tega sestanka udeleži.

Iz stranke.

Politične organizacije, ki žele prirediti shode, naj to naznanijo vsaj **14 dni** pred vršitvijo shoda tajništvu stranke, kamor naj se naslove tudi vsa naročila glede tiskovin. Natančni naslov: **Tajništvo Jugoslov. soc.-dem. stranke v Ljubljani, Krekov trg 10. (Mahrova šola).**

Seja kovinarjev, podružnica Ljubljana, se vrši v sredo takoj po delu v strokovnem tajništvu, Šelenburgova ulica 6. Tajništvo.

Seja odbora krajevne politične organizacije za Ljubljano se vrši danes ob 7. uri zvečer.

Kraj. pol. org. za Krakovo-Trnovo odborova seja in seja zaupnikov bo v sredo, dne 24. t. m. ob 8. uri zvečer v društvenem lokalu Krakovski nasip št. 14. **Pridite vsi!** — Predsednik.

Občni zbor krajevne skupine splošne železničarske organizacije na Jesenicah se vrši danes ob 7. uri zvečer v gostilni Paar na Jesenicah. Dnevni red: 1. Poročilo predsednika; 2. poročilo blagajnika; 3. poročilo računskih preglednikov; 4. nagovor sodruga Petriča; 5. volitev zaupnikov; 6. razno.

V sredo dne 24. t. m. se vrši seja centralnega odbora »Svobode« ob 8. uri zvečer v Šelenburgovi ulici št. 6 II. nadstropje.

Stenografski tečaj v Zagorju. Delavsko izobraževalno društvo »Svoboda« v Zagorju ustanovi v kratkem kurz za poučevanje stenografije. Kateri bi imeli veselje do tega, naj se javijo najkasneje do 12. oktobra pri ss. Medvedšek Pepci in Magorš Nežki v pisarni Unije slovenskih rudarjev.

Stavka natakarjev v Sarajevu. Dne 20. t. m. so vsi natakarji stopili v stavko in zahtevajo povišanje plač. Opozarja se vse natakarje in natakarice, da ne potujejo v Sarajevo, dokler ni stavka končana.

Stavka knjigovezniških delavcev in sorodnih strok je izbruhnila v Belgradu. Naj nikdo od te stroke ne potuje v Belgrad, dokler ni gibanje pri kraju.

Kultura.

Repertoir Narodnega gledališča v Ljubljani. Drama: V torek, 23. sept. »Dnevi našega življenja«. Abonement A. — V sredo, 24. septembra »Faun«. Abonement C. — V četrtek, 25. sept. popoldne ob 3. uri »Snegulčica in škratje«. Izven abonementa. — V četrtek, 25. sept. zvečer zaprto. — V petek, 26. sept. »Dnevi našega življenja«. Abonement E. — V soboto, 27. sept. »Striček Vanja«. Abonement B. — V nedeljo, 28. sept. »Striček Vanja«. Izven abonementa (zvečer). Popoldne ob 3. uri »Snegulčica in škratje«. Izven abonementa. — Opera: V torek, 23. sept. »Pikova dama«. Abonement D. — V sredo, 24. sept. »Madame Butterfly«. Abonement B. — V četrtek, 25. sept. »Postiljon iz Lonjumeau«. Abonement E. — V petek, 26. sept. »Pikova dama«. Abonement A. — V soboto, 27. sept. »Madame Butterfly«. Abonement C. — V nedeljo, 28. sept. »Pikova dama«. Izven abonementa.

Koncert g. Ličarja in gdč. Thiery, ki bi se moral vršiti 20. t. m. se vrši 3. oktobra.

Zdravstvo.

Službe okrožnih zdravnikov je razpisala komisija za začasno vodstvo in likvidacijo deželne uprave na Grosupljem, v Kostanjevici, v Krškem, v Litiji, na Raki v Krškem okraju, v Trebnjem, v Višnji gori in v Žužemberku. Prošnje je vlagati do 10. oktobra t. l. Natančnejši podatki so razvidni iz razpisa v »Uradnem listu«.

Najnovejša poročila.

(Vesti LDU.)

Ministrska kriza.

Belgrad, 22. „Politika" javlja o političnem položaju: Včeraj ob 10. dopoldne se je nadaljevalo posvetovanje v ministrstvu za zunanje stvari in je trajalo do 13. popoldne. Temu kronskemu svetu je predsedoval prestolonaslednik Aleksander. Popoldne so mimo ministrstva korakali dijaki s svojega shoda in klicali: „Živela jugoslovanska Reka! Živelo edinstvo Srbov, Hrvatov in Slovencev! Dol z lenuhi in strankarji! Na volitve pred narod!" Ob 5. popoldne se je posvetovanje nadaljevalo in je trajalo do 8. zvečer. V parlamentarnih krogih smatrajo, da je tako veliko posvetovanje za časa krize nepotrebno, kakor tudi ni bilo potrebno, da so vsi delegati zapustili Pariz. Vlada g. Davidoviča da je bila dovolj obveščena o členu 51. mirovne pogodbe in je zato podala ostavko. V Parizu je sedaj na dnevnem redu pogodba z Bolgarijo in zato so taka posvetovanja samo izguba časa. Danes bodo delegati obvestili načelnike strank o zunanje-političnem položaju.

Isti list poroča: Minister za zunanje stvari dr. Trumbič je bil včeraj ob 5. popoldne pozvan na dvor. Tekom današnjega dne bodo načelniki strank obveščeni o zunanje-političnem položaju. Včeraj zvečer je bila prirejena na čast delegatom na dvoru večerja. Povabljeni so bili člani vlade in predsednik narodnega predstavništva dr. Draža Pavlovič. Danes so se posvetovanja nadaljevala v ministrstvu za zunanje stvari pod predsedstvom regenta. Dr. Trumbič je poročal o stanju jadranskega vprašanja. — V parlamentarnih krogih se je danes zjutraj trdilo, da se bodo danes pričela iznova pogajanja za rešitev krize. Dr. Pavlovič se bo posvetoval tekom današnjega dne z načelniki strank. V radikalnih krogih se opazuje po prihodu Pašiča veliko večja pomirljivost in pravijo, da ni izključeno, da bo omogočeno delo vladi Davidoviča, kateri bi bilo dovoljeno samo nekoliko rekonstruiranja.

RAZDELITEV NEMŠKEGA PETROLEJSKEGA BRODOVJA.

Lyon, 22. (DunKU-Brezžično.) Vrhovni gospodarski svet aliirancev je v svoji sobotni seji provizorno razdelil nemško petrolejsko brodovje. Francija dobi 30.000, Belgija 12.000, Italija 6.000 ton, Anglija 3 četrtine in Amerika 1 četrtino preostanka.

ODDAJA PREMOŽENJA NA ANGLEŠKEM.

Bazel, 21. (ČTU.) Londonski »Manchester Guardian« poroča, da pripravlja angleški ministrski svet načrt za enkratno oddajo premoženja.

STAVKA ŽELEZNINARSKIH DELAVCEV V NEW YORKU.

Pariz, 22. (DunKU.) »New York Herald« javlja iz New Yorka: V krajih, ker pričnо danes železniarski delavci stavkati, ne bo prišlo, kakor so izjavila uradna mesta, do nemirov. Obenem pripravljajo delavci vse potrebno za obrambo tvornic za jeklo.

STAVKA STAVBNIH DELAVCEV V CHICAGU KONČANA.

Pariz, 22. (DunKU.) »Daily Mail« javlja iz Chicage, da je stavka, katere se je udeležilo 100.000 stavbnih delavcev, končana.

Iz Slovenije.

Iz Maribora. — Zvezarska veličina. V album g. Škerjancu! V ponedeljek ob pol 10. uri zvečer sta prišla dva slovenska sprevodnika v kavarno »Balkan«. Tam je sedelo že par železničarjev, med njimi prožni mojster Škerjanc in žel. ključavničar Pust. Došleca sta pozdravila ter sedeta. Kar naenkrat skočijo državotvorni Zvezarji pokoncu, češ, kdo pa so ti in jim začno kape trgati z glav, rekoč: »Poglejte, to so pa od Kopačeve, t. j. socijalistične stranke, še vedno nosijo rozete na kapah! — Uboge rozete!« — Gosp. Škerjanc, znani nasilnik, je iztrgal enemu kapo in kričal: »Kaj imate tukaj iskati v naši (!) narodni kavarni, vi nemčurji, glejte da se hitro izgubite!« Seveda sta se omenjena došleca kot dostojna človeka umaknila takemu pobalinsko - narodnjaškemu terorju in sta šla. To je nepobitno dejstvo. Jaz pisec teh vrst že poznam gosp. Škerjanca izza nekega nočnega pomenka in mu naj prav ob tej priliki izrekam svoj stud!

Kot socijalisti hočemo biti najprvo ljudje, potem pa šele strankarji. Kavarne sicer menda sploh niso za politiko in najmanj pa za tak impertinenten teror, proti kateremu bomo preje ali sleje našli primerna sredstva.

Za vsako zverino se najde krotilec, pa makar da bi nas kdo napadal z nožmi!

Karakter je prvo, g. Škerjanc, potem šele pride Zvezarstvo. Če pa vi mislite, da se morate kot naroden socijalist ali kaj podobnega tako obnašati in če mislite, da ima kdo pred takimi narodnimi socijalisti (!) kak respekt, se zelo motite. Menda razumete!

Socijalist, naroden ali mednaroden, mora biti najprvo dostojen človek, v kavarni pa ne boste izvršili revolucije! **Iv. F.**

Gospodarstvo.

Poročilo privilegirane trgovinske agencije kraljestva SHS v Londonu o naši trgovini z Anglijo ter uredbi trgovskih kreditov je interesentom v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Tovaren sladkorja na Madžarskem je štirinajst, katerih produkcija pa je v tem letu vsled prevratov bila minimalna.

1. Tiskovni sklad.

Najmlajša politična organizacija v Kočevju: 300 K; sodrug Feliks Pogačnik nabral na zaupnem sestanku v Krakovem-Trnovem 70 K 56 vin.; sodrug Franc Cvelbar, premikač v Ljubljani 5 K; sodrug Franc Iglič 5 K; sodrug Josip Tome daruje 20% provizijo 24 K; neimenovan iz Celja 100 K; sodrug Franc Gnezda iz Loža 3 K; na sestanku v Krakovem 3 K 40 vin. Skupaj 510 K 96 vin. — Vsem darovalcem naša zahvala! — Sodrugi, zbirajte za svoj list!

LISTNICA UPRAVNIŠTVA.

Sodrug L. K., Trbovlje: Ukrenili smo, da se bo odslej list rednejše pošiljal tjakaj.

Invalidom. Kateri invalid bi bil pripravljen učiti se za pilarja, katerih v Jugoslaviji zelo primanjkuje. Naslov pove iz prijaznosti naše upravništvo.

Aprovizacija.

Prodajalci sladkorja (Ljubljanski) se vabijo, da se zglase takoj v

sladkorni centrali pri g. ravnatelju Lileku radi nakazila sladkorja. Sladkor se prodaja na odrezek štev. 4 sladkorne izkaznice.

Cena sladkorja. Do preklica se določijo za nadrobno prodajo sledeče cene sladkorju: Za kristalni sladkor in sladkor v grudih po 12 K. — Za I. sladkor v kockah po 12 K 30 v. kilogram. Pričakovati pa je, da se bodo cene sladkorja za november vsled ugodne letine surovin na Češkoslovaškem znižale. Stvar merodajnih oblasti pa je, da se čimpreje sklene jo s Češkoslovaško ugodne pogodbe za dobavo sladkorja. — Opozarja se še, da je uvoz sladkorja prost z omejitvijo, da določa cene sladkorju in pa nadzira razdelitev vsega uvoženega sladkorja še vedno urad za prehrano. — Nekontrolirane trgovine s sladkorjem, osobito po višjih cenah, pa se bode najstrožje kaznovalo.

Izdajatelj: Josip Petejan.
Odgovorni urednik: Rudolf Golouh.
Tisk »Učit. tiskarne« v Ljubljani.

Spalne in jedilne sobe, kuhinjske oprave, postelje, spodnje in vrhnje modroce, umivalnike, vsakovrstne omare, mize in stole iz trdega in mehkega lesa, priporočata **brata Sever,** zaloga pohištva in tapetniška delavnica, Ljubljana, Kolizej. 577 10—2

Tapetnik Dragotin Puc, Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 18, prej v Trstu, se priporoča za vsa v tapetniško stroko spadajoča dela. 568 8-2

Postranski zaslužek, lahek, hiter in dober, dobe zanesljive in spretne osebe (tudi otroci nad 14 let) s prodajanjem „Napreja". Oni, ki se javijo osebno prej, nastavljeni bodo vrhutega še na dobra mesta. Zglasiti se je od 1/2 11. do 11. ure dopoldne v upravi „Napreja", Frančiškanska ulica 6/I.

Valentin Maček, tovarna v Domžalah 43. pobiram vsako soboto v Ljubljani, Sv. Jakoba trg, stare klobučevinaste (filcaste) klobuke v popravilo in tiste tudi vračam. Večjo množino tudi sprejemam po pošti. 579 8-1

Čevlji (Goiserer) št. 41, močni, trpežni, skoro novi, se ceno prodado. Kje? pove upravništvo „Napreja".

Gramofon in 50 plošč, še v dobrem stanu, se proda. Kje? pove upravništvo „Napreja".

Pliš okrog treh metrov, pripraven za otroško obleko, se odda. Naslov pove upravništvo „Napreja".

Obleka za dečka, starega od 8 do 10 let, dobro ohranjena, se ceno proda. Pozve se naslov pri upravništvu „Napreja".

Izgubila se je med vožnjo od Rajhenburga do Zidanmosta rujava usnjata listnica, katera je vsebovala važne dokumente glaseče se na ta ime: Bruno Jahoda, Dunaj. Pošten najditelj naj odda listnico proti nagradi rudniškemu ravnateljstvu v Trbovljah. 580

Ključavničar

starejši, izvežban v autogeničnem rezanju in varjenju se išče 585 3—1
Elektrarna FALA ob Dravi.

Poslovalnica bolniške blagajne ljubljanske v Kočevju

opozarja njene člane, da se izplačuje bolniščina vsako soboto tedensko za nazaj.

Obenem se opozarjajo vsi delodajalci, da točno plačujejo vse poslane jim račune, da se izognejo vsem neprilikam. 582 2—2

Poslovalnica bolniške blagajne ljubljanske v Kočevju.

Marija Tičar
Ljubljana
priporoča
Vse potrebščine za šolo in urade.
Največja zaloga umetniških razglednic in finega pisemskega papirja
na drobno in debelo.

578 Krasna zbirka 104—1
galanterijskega blaga
primernega za god in
poročna darila.

ŠTAMPILJE
Anton Černe
GRAVEUR
in
izdelovatelj kavčuk-štampilj
Ljubljana, Dvorni trg št. 1

ODVETNIK
Dr. VIKTOR SUŠNIK
naznanja, da je
otvoril svojo pisarno v Pliberku,
Guštanjska cesta št. 7. 561 3—2

Prva jugoslovanska prometna pisarna
v Ljubljani, Dalmatinova ulica št. 3/I.
prevzame izvrševanje vseh vrst reklamacij, revizijo tovornih listov, daje informacije v vseh strokah železniškega prometa.
Gospodarski promet. 567 3—2

Ključavničarje starejše, dobro izvežbane za železokonstrukcije in izvežbanega strugarja za orodje išče 584 3—1
Elektrarna FALA ob Dravi.

Prvovrstna
vozna kolesa
ter
plašče in cevi
in vsa zraven spadajoča dela priporoča 583 3—1
IGN. VOK
specijalna trgovina s šivalnimi stroji in kolesi
Ljubljana, Sodna ulica 7.

Banatsko moko 583—1
prodaja v komisiji, samo na cele vreče, dokler traja zaloga.
BALKAN, trg. šped. in kom. del. dr., Ljubljana, Dunajska cesta 33.

Strojnik, višji kurjač, strojni ključavničar in spreten tovarniški mizar (mojster)
se išče za tovarno v Bosni. — Ponudbe pod „A. B. 191" na upravništvo „NAPREJA". 575 4—1

Priporočamo edino tovarniško zalogo 195
šivalnih strojev za rodbino in obrt ter njih posameznih delov.
POTREBŠČINE za šivilje, krojače in čeviljarje ter galanterijsko in manufakturno BLAGO za OBLEKE.
Jos. Petelinc, Ljubljana, Sv. Petra nasip, za vodo desno.

DRVA mehka in trda, vsako množino, pripelje na dom družba
„IMPEX"
Mahrova hiša, Krekov trg št. 10, I. nadstr. 573 10-2

40 lesnih delavcev
se rabi takoj
za sečnjo smrekovega lesa.
Stanovanje v gozdni baraki. Živež se dostavi iz rudniškega konzuma po cenah, kakor drugim rudniškim delavcem. Reflektanti naj se zglasijo pri ravnateljstvu „Trboveljske premogokopne družbe" v Zagorju ob Savi. 560 2-2

Slavnemu občinstvu naznanjava, da sva prevzela
gostilno „Narodni dom"
v Celju.
Skrbela bodeva za dobro in točno postrežbo, ter se priporočava za mnogobrojen obisk.
Ivan in Ana Černe
z Goriškega. 538 15—7

GARJE
srbečico, hraste, lišaje uniči pri človeku in živini mazilo zoper srbečico. Brez duha in ne maže perila. 1 lonček za eno osebo 6 K. Po pošti 7 K poštnine prosto. Prodaja in razpošilja lekarna Trnkóczy v Ljubljani, zraven rotovža. 10—7 581

Kolporterja za Celje iščemo.
Kdor želi prevzeti ta posel, naj se zglasi pri sodrugu Josipu Marnu, Celje, boln. blag., Vodnikova ul. 8.

Agitirajte za naše časopisje!

St. 2432.

Razpis.

Ves inventar jugoslovanske milarne v Sp. Šiški (za poslopjem ljudske šole) je **naprodaj** bodisi v celoti, bodisi v posameznih delih (stroji i. t. d). Reflektantje si morejo ogledati milarno **vsak delavnik od 9. do 12. ure dopoldne in od 3. do 5. ure popoldne.** Ponudbe z navedbo cene je vložiti najkasneje 569 3—1

do 15. oktobra 1919

pri Gospodarski komisiji za stvarno demobilizacijo v Ljubljani, Sodna ulica št. 1.

Gospodarska komisija za stvarno demobilizacijo.

Gospodarska komisija za stvarno demobilizacijo v Ljubljani **oddaja razne**

čevljarske stroje in stroje za izdelovanje lesne volne,

ki se nahajajo v tovarni Pirich v Ptuju.

Interesenti naj predlože do 10. oktobra svoje ponudbe **Gospodarski komisiji,** kjer dobe tudi potrebna pojasnila. 586

Gospodarska komisija za stvarno demobilizacijo v Ljubljani naznanja, da se **nahaja državna milarna v Šiški v likvidaciji in nima nobenega mila več naprodaj.** — Vsled tega se opozarjajo vse stranke, da ne naročajo več mila v državni milarni, ker bodo ostali vsi dopisi nerešeni. 587

F. POTOČNIK
LJUBLJANA, Šelenburgova ulica št. 6
modni salon za dame in gospode
naznanja, da so iz Francije došli **modni zvezki za september in oktober (jesenska sezija).** Prosim vpogleda in naročil. Precizno krojaško delo. Naročila z dežele se izvršujejo brez poizkušnje. Delo izvršujejo krojaški pomočniki, izvežbani v prvih inozemskih ateljejih. Naročila na željo v osmih dneh. — Slavno občinstvo opozarjam, da se moja delavnica nahaja **v prvem nadstropju** in ne v pritličju.
565 3—2

— Delniška glavnica — K 20,000.000.
Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Podružnice: v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju in Mariboru.

Rezervni fondi okrogle K 8,000.000.
se vrste vrednostnih papirjev, financira erarične dobave in dovoljuje — aprovizacijske kredite —